

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI**

«TASDIQLAYMAN»

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

rektori *A. Sattorov* A. Sattorov

2024-yil *30* *avgust*

**YANGI TAHRIRDAGI O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
KONSTITUTSIYASI FANINING**

O‘QUV DASTURI
(barcha bakalavr ta‘lim yo‘nalishlari uchun)

Fan/modul kodi YTO'RKB212	O'quv yili 2023-2024	Semestr II-III-IV-V	Kreditlar 2	
Fan/modul turi Tanlov	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 2	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi	30	30	60
2.	<p style="text-align: center;">I. Fanning mazmuni.</p> <p>Fanni o'qitishning maqsadi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oliy ta'lim muassasalari talabalarida Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida mustahkamlangan muhim normalarga doir bilimlarini oshirish, Konstitutsiyamizning davlat hayotida, jamiyat taraqqiyotida, yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida belgilangan adolatli va xalqparvar davlat barpo etish yo'lida dolzarb ahamiyatga ega bo'lgan vazifalarni to'laqonli amalga oshirish, uning maqsadi, ko'lamiga monand va munosib bo'lgan yangi konstitutsiyaviy dunyoqarashni shakllantirishni hamda amalda qo'llay olish bo'yicha malaka va ko'nikmalarni oshirishdan iborat. <p>Fanning asosiy vazifasi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konstitutsiyaga yangi kiritilgan asosiy huquq va erkinlarning mazmun-mohiyatini tushuntirish; - kiritilgan yangi normalarni sharhlay olish ko'nikmasini shakllantirish; - mantiqiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish; - talabalar huquqiy dunyoqarashini kengaytirish; - huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yangi bosqichga ko'tarish. <p style="text-align: center;">II. ASOSIY NAZARIY QISM.</p> <p style="text-align: center;">Nazariy (ma'ruza) mashg'ulotlari.</p> <p style="text-align: center;">II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p style="text-align: center;">I-mavzu. Konstitutsiyaviy islohotlar hamda ularning mazmun-mohiyati. (2soat)</p> <p>Konstitutsiyaviy islohotlar mohiyati, ularning zarurati. Konstitutsiyaviy islohotlarning asosiy yonalishlari. Konstitutsiyaviy islohotlardan ko'zlangan natijalar. Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi normalari va ularning tasnifi. Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi tizimi. Yuristlar faoliyatida Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi ahamiyati.</p>			

2-mavzu. O‘zbekiston suveren, demokratik, huquqiy, ijtimoiy va dunyoviy davlat. (2soat)

Suverenitet, demokratiya tushunchalari. Huquqiy, ijtimoiy va dunyoviy davlat belgilari hamda xususiyatlari. Suveren, demokratik, huquqiy, ijtimoiy va dunyoviy davlat sifatida O‘zbekiston Respublikasining huquq va majburiyatlari.

3-mavzu. Insonning shaxsiy hamda siyosiy huquqlarini mustahkamlash masalalari. (2 soat)

Inson huquqlari tushunchasi, tasnifi. Shaxsiy huquq va erkinliklar. Malakali yuridik yordam olish huquqi. Siyosiy huquqlar. Siyosiy huquqlarning mazmun-mohiyati. Fuqarolarning jamiyat va davlat siyosiy hayotida ishtirok etish huquqi – aktiv va passiv saylov huquqi. Davlat xizmatiga kirishda teng huquqlilik. Davlat organlarining faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini amalga oshirish. Mitinglar, yig‘ilishlar va namoyishlar o‘tkazish va ishtirok etish huquqi. Jamoat birlashmalariga uyushish, ommaviy harakatlarda ishtirok etish huquqi. Siyosiy partiyalarda, jamoat birlashmalarida, ommaviy harakatlarda, shuningdek hokimiyatning vakillik organlarida ozchilikni tashkil etuvchi muxolifatchi shaxslarning huquqlari. Davlat organlariga, muassasalariga yoki xalq vakillariga murojaat qilish huquqi.

4-mavzu. O‘zbekiston Respublikasi fuqarolarining iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va ekologik huquqlari. (2 soat)

Ijtimoiy-iqtisodiy huquqlar tushunchasi va ularning shakllari. Ijtimoiy va iqtisodiy huquqlarning mazmun-mohiyati. Mulk huquqining konstitutsiyaviy asoslari. Mehnat qilish, erkin kasb tanlash, adolatli mehnat sharoitlarida ishlash va qonunda ko‘rsatilgan tartibda ishsizlikdan himoyalaniş huquqi. Majburiy mehnatning ta‘qiqlanishi. Uy-joyli bo‘lish huquqi. Atrof-muhitga, uning holati to‘g‘risidagi ishonchli axborotga ega bo‘lish huquqi. Davlat hisobidan oliy ma‘lumot olish huquqi. Ijtimoiy ta‘minot huquqi. Malakali tibbiy xizmatdan foydalanish huquqi. Bilim olish huquqi. Ilmiy va texnikaviy ijod erkinligi, madaniyat yutuqlaridan foydalanish huquqi. Fuqarolarning ta‘lim olish huquqiga oid munosabatlar. Inson huquq va erkinliklari kafolatlari. Fuqarolarning burchlari.

5-mavzu. Yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida inson huquq va erkinliklarining kafolatlari hamda fuqarolarning burchlari. (2 soat)

Inson huquq va erkinliklari kafolatlari tushunchasining mazmun-mohiyati. Inson huquq va erkinliklarining kafolatlari tizimi. Davlat hokimiyati va demokratik institutlar tomonidan inson huquq va erkinliklarining himoya

qilinishi. Sud tomonidan inson huquq va erkinliklarining himoya qilinishi. Voyaga yetmaganlar, mehnatga layoqatsizlar va yolg'iz keksalar huquqlarining davlat himoyasi. Huquq va erkinliklarini qonunda taqiqlanmagan barcha usullar bilan himoya qilish.

Burch tushunchasi. Shaxs va fuqarolarning asosiy burchlari. Konstitutsiya va qonunlarga rioya etish. Boshqa kishilarning huquqlari, erkinliklari, sha'ni va qadr-qimmatini hurmat qilish. Tarixiy, ma'naviy va madaniy merosni asrash. Atrof tabiiy muhitga ehtiyotkorona munosabatda bo'lish. Soliq va mahalliy yig'implarni to'lash. O'zbekiston Respublikasini himoya qilish. Harbiy xizmatni o'tash majburiyati.

6-mavzu. O'zbekiston Konstitutsiyasida davlat hokimiyatini amalga oshirishga doir normalar. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi.

O'zbekiston Respublikasi sud hokimiyati. (4 soat)

O'zbekiston Respublikasida davlat hokimiyati. Davlat hokimiyatini tashkil etish. O'zbekistonda Parlamentning vujudga kelishi va parlament islohotlari. Oliy Majlisning davlat hokimiyati tizimidagi o'rni va vazifasi. O'zbekistonda Prezidentlik institutining vujudga kelishi va rivojlanishi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining hokimiyat tizimidagi o'rni. O'zbekiston Prezidentini saylash tartibi. Vazirlar Mahkamasining hokimiyat tizimidagi o'rni. Vazirlar Mahkamasini shakllantirish tartibi va uning tarkibi.

Qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi, sud hokimiyatlari faoliyatiga doir o'zgarishlar.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Konstitutsiyaviy islohotlar hamda ularning mazmun-mohiyati.
2. O'zbekiston suveren, demokratik, huquqiy, ijtimoiy va dunyoviy davlat.
3. Insonning shaxsiy hamda siyosiy huquqlarini mustahkamlash masalalari.
4. O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va ekologik huquqlari.
5. Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida inson huquq va erkinliklarining kafolatlari hamda fuqarolarning burchlari.
6. O'zbekiston Konstitutsiyasida davlat hokimiyatini amalga oshirishga doir normalar. Saylov tizimining konstitutsiyaviy-huquqiy asoslari. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti.
7. Respublikasi Oliy Majlisi. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi.

O'zbekiston Respublikasi sud hokimiyati .

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Konstitutsiyaviy islohotlar hamda ularning mazmun-mohiyati.
2. O'zbekiston suveren, demokratik, huquqiy, ijtimoiy va dunyoviy davlat.
3. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining asosiy tamoyillari.
4. Insonning shaxsiy hamda siyosiy huquqlarini mustahkamlash masalalari.
5. O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va ekologik huquqlari.
6. O'zbekistonda jamiyat va shaxs munosabatlarning konstitutsiyaviy asoslari.
7. O'zbekiston Respublikasining ma'muriy-hududiy va davlat tuzilishi.
8. O'zbekiston Konstitutsiyasida davlat hokimiyatini amalga oshirishga doir normalar.
9. Saylov tizimining konstitutsiyaviy-huquqiy asoslari.
10. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida advokaturaning o'рни.
11. O'zbekiston Respublikasida moliya, pul va bank tizimi. Mudofaa va xavfsizlik.

V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari

Talaba bilishi kerak:

2.

Konstitutsiyaviy islohotlar mohiyati, ularning zarurati, konstitutsiyaviy islohotlarning asosiy yo'nalishlari, konstitutsiyaviy islohotlardan ko'zlangan natijalar haqida bilim va tasavvurga ega bo'lishi;

Suverenitet, demokratiya tushunchasi, huquqiy, ijtimoiy va dunyoviy davlat belgilari hamda xususiyatlari, suveren, demokratik, huquqiy, ijtimoiy va dunyoviy davlat sifatida O'zbekiston Respublikasining huquq va majburiyatlari haqida tushunchalarni shakllantirish;

Inson huquqlari tushunchasi, tasnifi, shaxsiy huquq va erkinliklar, siyosiy huquqlar, inson huquq va erkinliklari amalda qo'llash ko'nikmalariga ega bo'lish;

Ijtimoiy-iqtisodiy huquqlar tushunchasi va ularning shakllari, qulay atrof-muhitga bo'lgan huquqni ta'minlash masalalari, fuqarolarning ta'lim olish huquqiga oid normalarni ijtimoiy munosabatlarda qo'llay olish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

O'zbekiston Respublikasida davlat hokimiyati, ularning tarmoqlarga bo'linishi, davlat hokimiyatini tashkil etish, qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi, sud hokimiyatlari faoliyatiga doir o'zgarishlar haqida huquqiy ongini va huquqiy madaniyatini oshirish ko'nikmasiga ega bo'ladi.

3.	<p style="text-align: center;">VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hikoya qilish uchun loyihalar
4.	<p style="text-align: center;">VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni, bilimlarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yurita olish va joriy, oraliq nazorati shakllarida berilgan topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha topshiriqlarni bajarish</p>
5.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. –T.: “O'zbekiston”, 2023. -80 b 2. Yangilanayotgan Konstitutsiya. 100 savolga 100 javob. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Qonunchilik va huquqiy siyosat instituti. - Toshkent: “Adolat” milliy huquqiy axborot markazi, 2023-yil. - 180 b. 3. Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasini amalga oshirish bo'yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. https://president.uz/uz/lists/view/6287 4. O.T.Husanov Konstitutsiyaviy huquq. Darslik.-T: «Yuridik adabiyotlar publish» 2023. 5. N.Oblomurodov, S.Otamuratov, M. Yuldasheva va b. Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O'quv qo'llanma. T: «Yuridik adabiyotlar publish» 2024. 6. J.T.Xolmo'minov. Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasini o'rganamiz. O'quv qo'llanma. Termiz 2023 <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – T.: “O'zbekiston”, 2021 2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonlik garovi. - Toshkent, “O'zbekiston”, 2017 3. 2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son 4. U.Tadjixanov. Yuridik ensiklopediya.T.: ”Sharq” 2001 5. A.Muhitdinov va boshqalar.O'zbekiston yuridik ensiklopediyasi. T.: Adolat, 2010, - 704 b.

6.	<p style="text-align: center;"><u>Elektron ta'lim resurslari:</u></p> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 10%; text-align: center;">1.</td> <td> <ol style="list-style-type: none"> 1. https://www.lex.uz 2. https://constitution.uz 3. https://www.tsul-library.uz 4. https://konstsud.uz 5. https://senat.uz 6. https://parlament.uz </td> </tr> </table>	1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. https://www.lex.uz 2. https://constitution.uz 3. https://www.tsul-library.uz 4. https://konstsud.uz 5. https://senat.uz 6. https://parlament.uz
1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. https://www.lex.uz 2. https://constitution.uz 3. https://www.tsul-library.uz 4. https://konstsud.uz 5. https://senat.uz 6. https://parlament.uz 		
7.	<p style="text-align: center;">Termiz iqtisodiyot va servis universiteti “Ijtimoiy-gumanitar fanlar” kafedrasidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.</p>		
8.	<p style="text-align: center;">Fan/modul uchun ma'sullar:</p> <p>Allamuratov Sh.A. – TISU “Ijtimoiy-gumanitar fanlar” kafedrasida mudiri, t.f.f.d. (PhD).</p> <p>Ro'ziyeva Mashxura Abdimuminovna - - TISU “Ijtimoiy-gumanitar fanlar” kafedrasida katta o'qituvchisi, t.f.f.d.(PhD)</p> <p>Abdinabiyev H.E.- - TISU “Ijtimoiy-gumanitar fanlar” kafedrasida o'qituvchisi</p>		
9.	<p style="text-align: center;">Taqrizchi:</p> <p>Hakim Rasulov - TerDPI “Falsafa va ma'naviyat asoslari” kafedrasida mudiri, s.f.n., prof.</p>		

